

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitvlvm VI. Cum nostris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

cia, & præbendæ confirmantur, sicuti justè & pacificè possidentur; præterquam, si aliqui, vel ex speciali Sedis Apostolicæ mandato, vel ex decreto Concilij Lateranensis per devolutionem ad alium collatorem, juxta c. 2. hoc tit. beneficia adepti sint. Veruntamen in semestri tempore, quo collatio beneficiorum fieri præcipitur, ne alioquin potestas pro ea vice conferendi aliò devolvatur, tempus suspensionis computari non debet; nam constitutio ea Lateranensis contra negligentes promulgata est, suspensus autem, & si velit, tamen non potest beneficia conferre. Neque enim verò, quia ob culpam suam suspensionem contraxit, ideo ad Capitulum devoluta est collatio, sed ad eum tantum tempore suspensionis ipsius spectare debet conferendi jus, qui etiam non existente collatoris negligentia conferre potest: sed neque tempus illud, quo Archiepiscopus ad Sedem Apostolicam accessit, apud eandem remansit, & recessit, in semestri spatio computari debet. Denique tempus semestris non à die vacationis præbendæ, sed à die notitiæ ejus computari debet.

SUMMARIUM.

1. Intrusus quis dicatur.
 2. Aclus, qui de jure non subsistit, non redditur validus per confirmationem in forma communi factam.
 3. Præfixum in jure tempus non currit impedito facti vel juris impedimento.
 4. Episcopo ob excommunicationem impedito à collatione beneficij devolutio fit ad Pontificem.
1. Notandum primum. Qui beneficij Ecclesiastici possessionem, vel administrationem usurpat sine auctoritate ejus, qui conferendi jus habet, dicitur intrusus. De hoc etiam habetur c. 2. de institutionibus.
2. Notandum secundum. Confirmatio in forma communi non reddit validum a-

ctum, qui de jure non subsistit. Nam confirmatio supponit esse, quia non entis non est qualitas; & confirmatio non est sine subiecto. Ita etiam docui in tit. de confirmatione utili, & inutili.

Notandum tertium. Tempus à jure præfixum non currit impedito, facti vel juris impedimento. Id verò intelligi debet, si tempus definitum sit in odium negligentis, prout explicavi in disp. de Prælato q. 11. secus autem dicendum, si tempus definitum sit ob merum alterius favorem, arguatur. L. genere ff. de his, que notantur infamia. Corollarium. Tempus semestris, intra quod beneficia conferri debent, juxta c. 2. hoc tit. non currit ignorantia vacationem, quandoquidem is, qui ignorat, negligens, aut culpabilis dici non potest, prout annotavit. Gl. in c. 3. v. numerandum. de præbendis in sexto.

Notandum quartum. Si Episcopus, vel Archiepiscopus propter suspensionem, vel excommunicationem beneficia conferenda possit, non fit devolutio potestatis ad Capitulum, vel Metropolitanum, sed ad Pontificem pertinet interim Ecclesijs providere. Consentit c. 1. ubi id explicat Gl. in notandis, de supplenda negligentia Prælatorum in 6. Quare si Papa non provident, & Episcopus à censurâ liberetur, ex eo tempore integrum semestris tempus habere debet ad conferendum, ut ante ejus lapsum ad Capitulum devolutio non fiat.

Intellige autem hæc, si potestas providendi ad Episcopum solum spectat; secus autem est, si ad Episcopum, & Capitulum simul, c. unicum. ne sede vacante in sexto.

CAPITVLVM VI.

Cum nostris.

PARAPHRASIS.

Significatum fuit Innocentio III. Præpotationem Ecclesiæ Laufanensis tanto tempore vacasse, ut secundum Lateranensis Concilij constitutionem ejus collatio ad Pon-

Pontificem esset devoluta, eapropter Papa Episcopo, & Canonicis Ecclesiæ Lausanensis mandavit, ut dictam præposituram thesaurario Lausanensi conferrent, executores etiam super ea re constituens. Sed Episcopus, & Capitulum responderunt Pontifici, Præposituram non vacare, quia licetis, qui antea, præpositus erat, in Episcopum Ecclesiæ Sedunensis electus fuisset, tamen post consecrationem suam denuò à Canonicis cum assensu Episcopi Lausanensis ad Præposituram electum fuisse, eamque, uti antea, ab ipso possideri. Verùm hoc ipsum executores dicebant esse Juri Canonico repugnans, & ideo, eo non obstante, se Præposituram, tanquam de jure vacantem, thesaurario contulisse. In hac controversia Innocentius III. auditorem dedit, qui decrevit, quod ab executoribus actum est, videlicet collationem thesaurario factam non subsistere; propterea, quòd literæ per thesaurarium à Sede Apostolica impetratæ subreptitiæ fuerint, propter suppressionem veri, & suggestionem falsi; quandoquidem Præpositura de facto non vacabat, constat autem, possessionem plus facti habere, quam juris. Porro Innoc. hanc auditoris sententiam approbat, & mandat Episcopo Basiliensi, & Abbati S. Mariæ, ut, nisi Episcopus Sedunensis ostenderit, sibi vel ex speciali Sedis Apostolicæ indulgentiâ, vel ex alia justâ, & necessariâ causâ Præposituram post consecrationem suam collatam fuisse, ipsum ad resignationem ejus, si sponte noluerit, compellat. Deinde Capitulum Lausanense ad eandem Præposituram thesaurario conferendam inducant.

SUMMARIUM.

1. Etiam in electivis beneficijs sex mensium spatium, inter quod conferri debent, locum habet, exceptis Præbendis cathedralibus & regularibus,

2. Non vacat Episcopatus per affectionem alterius dignitatis, vel personatus.
3. Collatio tamen Episcopo facta de inferiore beneficio, ordinariè irrita est.
4. In rescripto super beneficio, de jure vacante, à Pontifice obtinendo, debet fieri mentio possessionis de facto ab alio obtenta, quamvis hac colorata tantum sit.
5. Neque enim absolutè vacare censetur beneficium, cujus alter adhuc possessionem coloratam obtinet.
6. Et hinc cum bona fide, & legitimi temporis decursu per remedium extraordinarium præscriptionis titulus etiam in beneficio tali acquiri potest.
7. Ita ut conferri tale beneficium non possit, in cujus coloratâ saltem possessione alter est, nisi hoc prius citato, cognitio saltem summarie habeatur.

Notandum primum. Constitutio Concilij Lateranensis relata in c. 2. hoc tit. ne beneficia ultra 6. menses vacent, alioquin collatio eorum ad alium devolvatur, locum etiam habet in beneficijs electivis, exceptis Prælaturis cathedralibus, & regularibus; harum enim vacatio tempore trimestri definitur, sicuti suprâ dixi.

Notandum secundum. Episcopatus non vacat per adeptionem alterius dignitatis, vel personatus. Ita sumitur ex hoc c. & docui lib. 4. tit. 2. c. 8. n. 3. & notavit hic Abbas n. 4. Ratio est, partim quia in materia odiosa nomine generali dignitatum, & personatum, Episcopatus ob specialem prærogativam, & excellentiam comprehendendi non censetur in c. de multâ 28. de præbendis. partim quia Episcopatus propria auctoritate renunciari, aut deseri non potest, 2. de translatione Episcopi, sed neque à Papa renunciatio recipitur, nisi ex causis certis, quæ exprimuntur in c. nisi cum pridem 10. de renunciatione.

Notandum tertium. Episcopo, ordinariè loquendo, beneficium conferri non potest, ideoque irrita censetur collatio, sicuti ex

Bb

ti ex

ri ex hoc Capitulo colligitur, & ex cap. cum in cunctis 7. §. cum vero de electione. & docui in cit. c. 8. n. 4. Excipi tamen debet, nisi vel Papa specialiter dispense, vel iusta, & necessaria causa postulet, ut Episcopo v. g. exulanti, vel redivit sufficientes non habenti beneficium aliud, alioquin incompatible, conferatur. *argum. hujus textus.* & tradit Abbas hic n. 7. & 15. & docui in supra cit. loco.

4. Notandum quartum. Si beneficium tanto tempore vacet, ut ob negligentiam inferiorum collatorum ejus collatio ad Papam devoluta sit, impetrari potest apud Sedem Apostolicam. Veruntamen licet de jure vacaverit, si tamen defacto non vacet, quia alius est in possessione, eaque colorata, in hoc casu necessarium est, ut hujus rei mentio fiat in rescripto, alioquin subreptitium censetur; tunc autem dicitur possessio colorata, si quis institutus sit à legitimo collatore, & institutio notorie irrita non sit, ut in casu hujus cap. ubi Episcopo Sedunensi Præpositura collata fuit à Capitulo, assentiente Episcopo Lausanensi, sub pretextu iustæ, ac necessariæ causæ. At verò si propria auctoritate, seu absque legitimi collatoris consensu, beneficium quis accipiat, pro intruso, & manifestè injusto possessore habendus est, ideòque hujus possessionis in rescripto mentionem fieri necesse non est; eadèmq; ratione, si collatio facta sit alicui manifestum defectum habenti, ita, ut collatio notorie irrita sit, tunc colorata possessio dici non potest, prout *Abb. hic tradit n. 23.*

Addit verò non improbabiler Innoc. hic n. 1. si collator beneficium conferat alicui, qui per se habilis est, videlicet Clericus, sed per accidens, quamvis notorie inhabilis, v. g. irregularis, quòd devolutio collationis non fiat ad superiorem ratione negligentia secundum constitutionem Lateranensem, sed ratione delicti, quia indigno facta fuit collatio c. cum in cunctis. cit. §. Clerici sane de electione, & dixi de hoc in *disp. de Prælati c. 9.*

Notandum quintum. Beneficium absolute loquendo non dicitur vacare, si Clericus in ejus possessione colorata sit, tamen si jus, ac titulus ejus non subsistat, propter occultum defectum, Ratio est, quia vacatio carentiam possessionis significat, possessio autem magis in facto, quam in jure consistit, ita tamen, ut si notoriam injustitiam habeat, in jure plerumque non attendatur, juxta ea, quæ docui *lib. 3. tra. 1. de justitia c. 8.*

Corollarium 1. Clericus cum bona fide, & legitimi temporis decursu beneficium possidens, quamvis institutio ejus reveri non fuerit Canonica, seu legitima, via prescriptionis illud acquirere potest, prout hic rectè observavit *Panormitanus n. 6.* ubi ait, quòd possessio in beneficalibus haberi possit absque justo titulo; & ideò falsum censeri debet, quòd aliqui dixerunt, possessionem beneficii Ecclesiastici necessario involvere titulum, seu causam proprietatis. Quæ de re dixi in *disp. de restitutione spoliatorum.* Neque obstat his c. 1. de regularis juris in 6. *beneficium Ecclesiasticum non potest sine institutione Canonica obtineri;* id enim verum est ordinariè loquendo, non ideò tamen exclusum censeri debet extraordinarium usucapionis remedium.

Corollarium 2. Verba narrativa in rescriptis beneficalibus, quippe ambigua, verificari debent, non tantum de jure, sed etiam de facto. Ita *Gl. hic v. non vacare.* Sed arbitror, hic maxime attendendum esse, ut verba accipiantur, sicuti communiter accipi solent, & ita ponantur in supplicatione, ut statum rei Pontifex sufficienter intelligat; si enim aliquid non exprimitur, quòd si cognitum fuisset, non ita facile Papa, vel non tali modo concessisset, aut contulisset, rescriptum obreptitium est c. super litteris 20. de rescriptis idque evenit in proposito casu, quia Pontifex non facile, & absolute thesaurario Præposituram contulisset, si scivisset, Episcopum in pacifica, & colorata ejus possessione existeret.

iv. Idque verum censei debet, tamen in rescripto executionis dictæ apposita sit clausula: *qualiber injusto detentore amovetur*: quia, ut Abbas hic monet, quæ apponuntur in litteris executoribus, non confirmant rescriptum adversus vitium subreptionis.

6. Notandum sextum. Beneficium, in cuius coloratâ possessione aliquis existit, non potest alteri conferri, nisi prius ipso citato, & præcedente summaria cognitione causæ callatus sit color possessionis, sive ejus injustitia ostensa. Ita sumitur *ex hoc c. & exc. licet Episcopus 28. de prabendis in 6.* & admonet hic *Panormit. n. 23.* ubi addit, secus esse dicendum, si possessio manifeste injusta sit, tunc necessarium non esse, in impetratione, aut rescripto mentionem ejus fieri.

Notandum septimum. Ex justa causa superior à Clerico suo beneficij possessore exigere potest, ut ejus titulum, & jus exhibeat, si videlicet jura possessioni ejus resistere videantur, ut quia incompatibilia beneficia tenet. *c. 3. de officio ordinarij in sexto.* vel si jus commune resistat, quia nimiam pluralitatem beneficiorum, aut quia Episcopatum quis obtinet, quo cum alia beneficia spectato jure ordinario, non consistunt, ut in casu hujus Capituli.

CAPITULUM VII.

Post electionem.

PARAPHRASIS.

Archidiaconatum Richemundie vacantem Eboracensis Archiepiscopus contulit Magistro Honorio, mandans Capitulo Eboracensi, ut ipsum reciperet; sed Capitulares parere recusarunt, quia Antecessor Innocentij III. Capitulo privilegium concessit, ut canonicorum, & personarum ordinatio, & collatio ad Archiepiscopum spectaret, ita, ut secundum antiquam ejus Ecclesie consuetudinem idoneam, & honestam personam Decano, & Capitulo ad prabendam, vel digni-

tatem vacantem presentaret. Sin autem contra consuetudinem aliquis introductus esset, pro Canonico, aut Persona non agnosceretur. Deinde si Archiepiscopus intra tempus sex mensium non conferret, Capitulum, Apostolicâ auctoritate, collationem faceret. Quia itaque contra hoc privilegium egisse videbatur Archiepiscopus, quandoquidem in litteris Capitulo directis, nulla Decanij mentio fiebat, ideo Capitulares mandatum exequi noluerunt; atque existimantes Archidiaconatus collationem, tum propter privilegij Apostolici tenorem, ad Capitulum esse devolutam, Romanum de S. Cadmundo Archidiaconum fecerunt, investientes eum, & solenniter installantes; pro esu vero temporis idem Archiepiscopus, postquam M. Honorius cum juramento Archidiaconatus, prout referrebat, renuntiavit, eandem dignitatem contulit dicto Romano, qui proinde tum ratione hujus, tum ratione antecedentis collationis à Sede Apostolica confirmationem petivit. His ita propositis Innocentius III. pro Magistro Honorio respondit, quandoquidem Archiepiscopus ipsi Archidiaconatum primitus contulit, ideoque dignitas ista, seu personatus, cum vacaret, secundum jurisdictionem, nec debuit, nec potuit in alium transferri, ideo supra dicto Romano, qui contra justitiæ regulam Archidiaconatum alterius affectavit, silentium in hac causa imposuit, decernens, ut collatio M. Honorij, facta ab Archiepiscopo Eboracensi, effectum fortiretur. Veruntamen, si super renunciatione juratâ, vel alio quopiam aliquis adversus Honorium querelam habuerit, judiciario ordine experiri deinde poterit.

SUMMARIUM.

v. *Capitali nomine etiam Decanus comprehenditur.*

B b 2

2. Nullus